

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น

องค์การบริหารส่วนตำบลโนนค่า
ตำบลโนนค่า อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น

โดย

องค์การบริหารส่วนตำบลโนนคำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราชการ 2560 มาตรา 57 รัฐต้อง (1) อนุรักษ์ พื้นฟู และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมและจารีตประเพณีอันดีงามของ ท้องถิ่นและ ของชาติ และจัดให้มีพื้นที่สาธารณะ สำหรับกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง รวมทั้ง ส่งเสริมและสนับสนุนให้ ประชาชน ชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้ใช้สิทธิและมีส่วน ร่วมในการดำเนินการด้วย ภูมิ ปัญญาไทยมี ความสำคัญอย่างยิ่ง ช่วยสร้างชาติให้เป็นปึกแผ่นมั่นคง สร้างความภาคภูมิใจและศักดิ์ศรี เกียรติภูมิ แก่คนไทย สามารถปรับ ประยุกต์หลักธรรมคำสอน ทางศาสนาใช้กับชีวิตได้อย่างเหมาะสมสร้างความ สมดุลระหว่างคน กับสังคม และธรรมชาติได้อย่างยั่งยืน ช่วยเปลี่ยนแปลงปรับปรุงวิถีชีวิตของคนไทยให้ เหมาะสมได้ตามยุค

กองการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม องค์การบริหารส่วนตำบลโนนคำ ได้เล็งเห็น ความสำคัญของ ภูมิปัญญา ท้องถิ่น จึงได้จัดทำโครงการสำรวจฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น ปราชญ์ชาวบ้าน หรือปราชญ์ ท้องถิ่นเพื่อให้ข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น ปราชญ์ชาวบ้าน หรือปราชญ์ท้องถิ่น เพื่อสืบสานและ อนุรักษ์ ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สำคัญและมีประโยชน์ไว้ไม่ให้สูญหายไปจาก ชุมชน และหวังเป็นอย่างยิ่งว่า ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น ปราชญ์ชาวบ้าน หรือปราชญ์ท้องถิ่น เล่มนี้จะเป็นประโยชน์ต่อสาธารณชนใน การศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่น ปราชญ์ชาวบ้าน หรือ ปราชญ์ท้องถิ่น ต่อไป ประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญา ท้องถิ่น หมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่ชาวบ้าน คิดค้นขึ้น แล้วนำมาปรับปรุง แก้ไขพัฒนาแก้ปัญหา เป็นทั้ง สติปัญญาและองค์ความรู้ทั้งหมดของชาวบ้าน ดังนั้น จึงมีความ ครอบคลุมเนื้อหาสาระและแนวทาง ดำเนิน ชีวิตในวงกว้าง ภูมิปัญญาท้องถิ่นประกอบไปด้วยองค์ความรู้ใน หลายวิชา ดังที่ สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2541) ได้จำแนกไว้รวม 10 สาขา คือ

1. สาขาเกษตรกรรม หมายถึง ความสามารถในการผสมผสานองค์ความรู้ ทักษะ และ เทคนิค ด้าน การเกษตรกับเทคโนโลยี โดยการพัฒนามาบนพื้นฐาน คุณค่าดั้งเดิม ซึ่งคนสามารถพึ่งพา ตนเองใน สภาวะการณ์ ต่าง ๆ ได้ เช่น การทำการเกษตรแบบผสมผสาน การแก้ปัญหา การเกษตร เป็นต้น

2. สาขาอุตสาหกรรมและหัตถกรรม (ด้านการผลิตและการบริโภค) หมายถึง การรู้จัก ประยุกต์ใช้ เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการแปรรูปผลผลิตเพื่อ เชลลการนำเข้าตลาด เพื่อแก้ปัญหาด้าน การ บริโภคอย่าง ปลอดภัย ประหยัด และเป็นธรรมอันเป็นกระบวนการให้ชุมชนท้องถิ่นสามารถ พึ่งตนเอง ทาง เศรษฐกิจได้ ตลอดทั้งการผลิตและการจัดจำหน่ายผลผลิตทางหัตถกรรม เช่น การรวมกลุ่มของ กลุ่มโรงงานยางพารา กลุ่ม หัตถกรรม และอื่น ๆ เป็นต้น

3. สาขาการแพทย์ไทย หมายถึง ความสามารถในการจัดการป้องกันและ รักษาสุขภาพ ของคนใน ชุมชน โดยเน้นให้ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองทาง ด้านสุขภาพและอนามัยได้
4. สาขาการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หมายถึง ความสามารถเกี่ยวกับ การจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งอนุรักษ์ การพัฒนา และใช้ประโยชน์จากคุณค่า ของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน
5. สาขากองทุนและธุรกิจชุมชน หมายถึง ความสามารถในด้านบริหารจัดการ การค้า การ สหสัมพันธ์และบริการกองทุนและธุรกิจในชุมชน ทั้งที่เป็นเงินตราและ โภคทรัพย์เพื่อเสริมชีวิตความเป็นอยู่ของสมาชิกใน ชุมชน
6. สาขาสวัสดิการ หมายถึง ความสามารถในการจัดสวัสดิการในการประกัน คุณภาพชีวิต ของคนให้ เกิดความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคม และ วัฒนธรรม
7. สาขาศิลปกรรม หมายถึง ความสามารถในการผลิตผลงานทางด้านศิลปะ สาขาต่าง ๆ เช่น จิตรกรรม ประติมากรรม วรรณกรรม ทัศนศิลป์ คีตศิลป์ เป็นต้น
8. สาขาจัดการ หมายถึง ความสามารถในการบริหารจัดการดำเนินงาน ด้านต่าง ๆ ทั้งของ องค์กรชุมชน องค์กรทางสังคมอื่น ๆ ในสังคมไทย เช่น การจัดการองค์กรของกลุ่มแม่บ้าน ระบบผู้เฒ่าผู้แก่ใน ชุมชน เป็นต้น กรณีของการจัดการศึกษาเรียนรู้ นับได้ว่าเป็นภูมิปัญญาสาขา การจัดการที่มีความสำคัญ เพราะการจัดการศึกษาเรียนรู้ดี หมายถึงกระบวนการเรียนรู้พัฒนา และถ่ายทอดความรู้ภูมิปัญญาไทยที่มี ประสิทธิภาพ
9. สาขาภาษาและวรรณกรรม หมายถึง ความสามารถผลิตผลงาน เกี่ยวกับด้านภาษา ทั้งภาษาถิ่น ภาษาโบราณ ภาษาไทย และการใช้ภาษา ตลอดทั้งด้านวรรณกรรมทุกประเภท
10. สาขาศาสนาและประเพณีหมายถึง ความสามารถประยุกต์และ ปรับใช้หลักธรรม คำสอนทาง ศาสนาความเชื่อและประเพณีดั้งเดิมที่มีคุณค่า ให้เหมาะสมต่อการประพฤติปฏิบัติให้บังเกิดผลดีต่อบุคคลและสิ่งแวดล้อม เช่น การถ่ายทอดหลักศาสนา การบวชป่า การประยุกต์ประเพณีบุญประเพณี ข้าว เป็นต้น

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น
องค์การบริหารส่วนตำบลโนนคำ อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา

สาขาด้านการเกษตรกรรม

เกษตรกรรม หมายถึง ความสามารถในการผสมผสานองค์ความรู้ทักษะ และเทคนิคด้านการเกษตร กับ เทคโนโลยี โดยการพัฒนาบนพื้นฐานคุณค่าดั้งเดิม ซึ่งคนสามารถพึ่งพาตนเองในสภาวะการณ์ต่าง ๆ ได้ เช่น การทำการเกษตรแบบผสมผสาน การแก้ปัญหา การเกษตร

ที่	ชื่อของภูมิปัญญา	ชื่อของเจ้าของภูมิปัญญา	ที่อยู่
๑	ทำการเกษตรแบบผสมผสาน	นายสนั่น ถิ่นสูงเนิน	๒๔ หมู่ที่ ๑
๒	ทำการเกษตรแบบผสมผสาน	นางชวัล เตียสูงเนิน	๓๔ หมู่ที่ ๒ ตำบลโนนคำ
๓	ทำการเกษตรแบบผสมผสาน	นางมันทนา รอสสูงเนิน	๙๒ หมู่ที่ ๓ ตำบลโนนคำ
๔	ทำการเกษตรแบบผสมผสาน	นายปา ไชยปัญญา	๑๓๕/๑๕ หมู่ที่ ๑๕ ตำบลสูงเนิน
๕	การทำปุ๋ยหมัก	นายนิคม บัณฑิตชูสกุล	หมู่ที่ ๘
๖	กลุ่มเลี้ยงจิ้งหรีด	หมู่ที่ ๖	หมู่ที่ ๖
๗	กลุ่มเพาะเห็ดฟาง	หมู่ที่ ๖	หมู่ที่ ๖
๘	กลุ่มเลี้ยงสุกร	หมู่ที่ ๔	หมู่ที่ ๔
๙	กลุ่มเลี้ยงไก่เนื้อพันธุ์โคราช	หมู่ที่ ๓	หมู่ที่ ๓
๑๐	กลุ่มเลี้ยงปลาตุก	หมู่ที่ ๕	หมู่ที่ ๕
๑๑	กลุ่มปลูกดาวเรือง	หมู่ที่ ๖	หมู่ที่ ๖
๑๒	กลุ่มสมุนไพร	หมู่ที่ ๒	หมู่ที่ ๒

ด้านสาขาการแพทย์ไทย

การแพทย์ไทย หมายถึง ความสามารถในการจัดการป้องกันและรักษาสุขภาพของคนในชุมชน โดย เน้นให้ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองทางด้านสุขภาพและอนามัยได้

ที่	ชื่อของภูมิปัญญา	ชื่อของเจ้าของภูมิปัญญา	ที่อยู่
๑	นางสาวทิพวรรณ เอกศิริ	ด้านแพทย์แผนไทย (ลูกประคบ นวดแผนไทย)	๔๕ หมู่ที่ ๒ ตำบลโนนคำ
๒	นางสาวสุพรรณษา กล้าสูงเนิน	หมอสมนไพร	๒๔ หมู่ ๗ ตำบลโนนคำ
๓	นายจำรัส ผึ้งสูงเนิน	หมอสมนไพร	๑๓๔ หมู่ ๓ ตำบลโนนคำ

ด้านอุตสาหกรรมและหัตถกรรม (ด้านการผลิตและการบริโภค)

อุตสาหกรรมและหัตถกรรม (ด้านการผลิตและการบริโภค) หมายถึง การรู้จักประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการแปรรูปผลผลิต เพื่อชะลอการนำเข้าตลาด เพื่อแก้ปัญหาด้านการบริโภคอย่างปลอดภัย ประหยัด และเป็นธรรมอันเป็นกระบวนการใช้ชุมชนท้องถิ่นสามารถพึ่งตนเองทางเศรษฐกิจได้ ตลอดทั้งการผลิตและการจัดจำหน่ายผลผลิตทางหัตถกรรม เช่น การรวมกลุ่มของกลุ่มโรงงานพารา กลุ่มโรงสี กลุ่มหัตถกรรม

ที่	ชื่อของภูมิปัญญา	ชื่อของเจ้าของภูมิปัญญา	ที่อยู่
๑	เฟอร์นิเจอร์ไม้	กลุ่มเฟอร์นิเจอร์ หมู่ที่ ๓	หมู่ที่ ๓
๒	เย็บรองเท้า	กลุ่มผลิตรองเท้า หมู่ที่ ๑	หมู่ที่ ๑
๓	จักรสานแปรมะพร้าว	นางสาวรวม พุฒขุนทด	๒๘ หมู่ที่ ๖ ตำบลโนนค่า
๔	จักรสานสุ่มไก่	นายฉลอง ยิ่งสูงเนิน	๘๘ หมู่ที่ ๑ ตำบลโนนค่า
๕	จักรสานสุ่มไก่	นายแป แนนสูงเนิน	๑๕ หมู่ที่ ๕ ตำบลโนนค่า
๖	การจัดดอกไม้ในงานพิธีต่าง ๆ	นางประคอง เอี่ยมสูงเนิน	๑๒ หมู่ที่ ๑ ตำบลโนนค่า
๗	การจัดดอกไม้ในงานพิธีต่าง ๆ	นายป่วน สาคร	๖๒ หมู่ที่ ๓ ตำบลโนนค่า
๘	ทำบายศรี	นางประคอง เอี่ยมสูงเนิน	๑๒ หมู่ที่ ๑ ตำบลโนนค่า
๙	การประดิษฐ์ดอกไม้จันทร์	นางประคอง เอี่ยมสูงเนิน	๑๒ หมู่ที่ ๑ ตำบลโนนค่า
๑๐	การประดิษฐ์ดอกไม้จันทร์	นางเป็รียว นามขุนทด	๑๓๙ หมู่ที่ ๑ ตำบลโนนค่า
๑๑	ทำไม้กวาดทางมะพร้าว	นายสุตใจ หงอสูงเนิน	๖๒ หมู่ที่ ๔ ตำบลโนนค่า
๑๒	ตัดเย็บซ่อมแซมเสื้อผ้า	นางสุนทรี บุญมาก	๔๘ หมู่ที่ ๕ ตำบลโนนค่า
๑๓	งานใบตอง บายศรี	นางพรณี นวลกา	๕๒ หมู่ที่ ๕ ตำบลโนนค่า
๑๔	จัดพานบายศรี	นางชอย มาขุนทด	๒๗ หมู่ที่ ๘ ตำบลโนนค่า
๑๕	ตัดชุดสตรี	นางจิราภา ใจชอบ	๑๕/๘ หมู่ที่ ๕ ตำบลโนนค่า
๑๖	ขนมดอกจอก	นางรำพึง ขาดวงค์	๒/๒ หมู่ที่ ๕ ตำบลโนนค่า
๑๗	ขนมไทย	นางประสงค์ อุดรา	๗/๔ หมู่ที่ ๕ ตำบลโนนค่า
๑๘	ขนมไทย	นางฉลาด ถิ่นสูงเนิน	๔๖/๑ หมู่ที่ ๘ ตำบลโนนค่า
๑๙	ขนมไทย	นางพรชัย อสันตะกิจ	๕๙ หมู่ที่ ๘ ตำบลโนนค่า
๒๐	ประดิษฐ์เรือสำเภา	นายรัฐกาล ตะสันทียะ	๑๘๘ หมู่ ๗ ตำบลโนนค่า

สาขาด้านศาสนาและประเพณี

ศาสนาและประเพณี หมายถึง ความสามารถประยุกต์และปรับใช้หลักธรรมคำสอนทางศาสนาชื่อและถ่ายทอดหลักศาสนาการบวชป่า การประยุกต์ ประเพณี วัฒนธรรม เป็นต้น

ที่	ชื่อของภูมิปัญญา	ชื่อของเจ้าของภูมิปัญญา	ที่อยู่
๑	ด้านโหราศาสตร์	พระครูสิทธิธรรมคุณากร	วัดกุศุปลาเชิง หมู่ที่ ๑
๒	ด้านดูหมอ	นายจิวพัฒน์ เจริญพงศ์	๗๓/๑ หมู่ที่ ๓ ตำบลโนนคำ
๓	ด้านดูหมอ	นางบัวน ป่องสูงเนิน	๑๑ หมู่ที่ ๘ ตำบลโนนคำ
๔	ด้านดูหมอ	นางสงบ ถิ่นสูงเนิน	๔๖/๑ หมู่ที่ ๘ ตำบลโนนคำ
๕	ทำขวัญนาค	นายชั้น เวกสันเทียะ	๔๖ หมู่ที่ ๕ ตำบลโนนคำ
๖	พิธีโกนผมไฟ	นางแสวง บุรพาชน	หมู่ที่ ๑ ตำบลโนนคำ
๗	พิธีปลุกบ้าน	นายสวด งามสูงเนิน	๑๑ หมู่ที่ ๑ ตำบลโนนคำ
๘	พิธีปลุกบ้าน	นายเจียม เอี่ยมสูงเนิน	หมู่ที่ ๑ ตำบลโนนคำ
๙	พิธีปลุกบ้าน	นายสมศักดิ์ พรหมมาโนช	๒๔/๑ หมู่ที่ ๓ ตำบลโนนคำ
๑๐	พิธีตั้งศาลพระภูมิ	นางแสวง บุรพาชน	หมู่ที่ ๑ ตำบลโนนคำ
๑๑	พิธีตั้งศาลพระภูมิ	นายสวด งามสูงเนิน	๑๑ หมู่ที่ ๑ ตำบลโนนคำ
๑๒	การบวชป่า	บ้านโคกหินเหล็กไฟ	หมู่ ๖

ด้านพิธีกรรม

ที่	ชื่อของภูมิปัญญา	ชื่อของเจ้าของภูมิปัญญา	ที่อยู่
๑	พิธีกรรมทางศาสนา	นายสวด งามสูงเนิน	๑๑ หมู่ที่ ๑ ตำบลโนนคำ
๒	พิธีกรรมทางศาสนา	นายอ้วน เด็กสูงเนิน	๗๙ หมู่ที่ ๒ ตำบลโนนคำ
๓	พิธีกรรมทางศาสนา	นายไพโรจน์ กลองสูงเนิน	๙๕ หมู่ที่ ๓ ตำบลโนนคำ
๔	พิธีกรรมทางศาสนา	นายทน ผึ้งสูงเนิน	๒๐ หมู่ที่ ๗ ตำบลโนนคำ
๕	พิธีกรรมทางศาสนา	นายสนธิ จิมกระโทก	๑๘/๑ หมู่ที่ ๕ ตำบลโนนคำ
๖	พิธีกรรมทางศาสนา	นายฉะอ้อน รัชวงศ์	๔๓ หมู่ที่ ๖ ตำบลโนนคำ

